

Sygn. akt VII U 596/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sądowy Monika Bąk - Rokicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2017 r. w Warszawie

sprawy M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 16 lutego 2016 roku, znak: (...)

- oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 17 marca 2016 r. **M. G.** złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 16 lutego 2016 r. znak: (...). Zaskarżonej decyzji zarzuciła obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 57 w związku z art. 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nie wyjaśnienie wszelkich okoliczności sprawy, w tym nie rozpatrzenie wszelkich możliwych przesłanek umożliwiających nabycie przez odwołującą się prawa do renty. Ponadto zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanej decyzji, sprowadzający się do wydania przez Komisję Lekarską w dniu 10 lutego 2016 roku orzeczenia, stwierdzającego brak niezdolności do pracy ubezpieczonej, wskazując, iż odwołująca choruje na krótkowzroczność degeneracyjną obu oczu. W uzasadnieniu odwołania, ubezpieczona wskazała, iż od urodzenia choruje na krótkowzroczność degeneracyjną obu oczu, ma wszczepione sztuczne soczewki do obu oczu i w praktyce widzi tylko na prawe oko, co uniemożliwia jej wykonywanie jakiegokolwiek pracy. Ponadto odwołująca wyjaśniła, że jej stan zdrowia jest bardzo zły, cały czas bierze zastrzyki domięśniowe na wzmocnienie siatkówki oraz krople do oczu. Odnośnie naruszenia przez organ rentowy prawa materialnego, ubezpieczona wyjaśniła, że zgodnie z treścią art. 57 ust. 2 ustawy emerytalnej, przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Wobec powyższego ubezpieczona wskazała, że spełnia przesłankę określoną w ww. przepisie, a mianowicie posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat i jest całkowicie niezdolna do pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., w dniu 13 kwietnia

2016r. zajął stanowisko w sprawie i wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy powołał się na przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazał, że orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 10 lutego 2016r. ubezpieczona M. G. została uznana za zdolną do pracy i tym samym nie było podstaw do przyznania jej prawa do świadczenia rentowego. Jednocześnie organ rentowy zauważył, że ubezpieczona w dziesięcioleciu poprzedzającym złożenie wniosku o rentę, tj. w okresie od dnia 26 listopada 2005r. do dnia 25 listopada 2015r. udowodniła jedynie 2 miesiące i 13 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Wobec powyższego organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 16 lutego 2016 r. odmówił ww. prawa do roszonego świadczenia (odpowiedź na odwołanie k.12 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący M. G. urodziła się w dniu (...)

W okresie od 10 lutego 1986r. do 31 sierpnia 2005r. ubezpieczona była zatrudniona w przedszkolu na stanowisku woźnej. W tym okresie przebywała na urlopie wychowawczym od 20 grudnia 1995r. do 31 sierpnia 2005r. (świadcstwo pracy z 31.08.2005 r. k. 7 a.r. tom IV).

Odwołująca od dnia 1 września 2005r. do 31 lipca 2006r. pobierała świadczenie pielęgnacyjne, natomiast decyzją z dnia 8 czerwca 2006 r. Ośrodek Pomocy Społecznej uchylił M. G. prawo do opłacania składki na ubezpieczenie społeczne w związku z osiągnięciem przez nią 20-letniego okresu zatrudnienia w dniu 8 lutym 2006 r. (decyzja OPS z 08.06.2006 r. k. 37 a.s., decyzja OPS z 12.09.2005 r. k. 8 a.r. tom IV).

W dniu 26 listopada 2015r. M. G. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Do wniosku odwołująca załączyła kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy (wniosek z dnia 26 listopada 2016r. k. 1-4 VII tom a.r., informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 5-6 VII tom a.r.).

W toku postępowania wyjaśniającego odwołująca została skierowana na badanie do Lekarza Orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 31 grudnia 2015r. uznał, że badana nie jest niezdolna do pracy (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 31 grudnia 2015r. k. 9, tom VII a.r.). Na skutek wniesionego sprzeciwu, ubezpieczona została skierowana na badanie do Komisji Lekarskiej ZUS, która w swoim orzeczenie stwierdziła, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy (orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 10 lutego 2016r. k. 43-43 tom VII a.r.).

W oparciu o powyższe orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS, organ rentowy wydał w dniu 16 lutego 2016r., decyzję znak: (...), odmawiającą ubezpieczonej prawa do świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczona nie spełnia pierwszego warunku niezbędnego do przyznania na jego rzecz prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a mianowicie Komisja Lekarska ZUS uznała, że odwołująca nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, a ponadto w 10-leciu przed dniem zgłoszenia wniosku (tj. w okresie od 26 listopada 2005r. do 25 listopada 2015r.) udowodniła staż pracy wynoszący jedynie 2 miesiące i 13 dni okresów składkowych (decyzja z dnia 16 lutego 2016 r., znak: (...), k. 45, tom VII a.r.).

W związku niekorzystną decyzją organu rentowego, odwołująca M. G. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 2-5 a.s.).

Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu chorób oczu, celem ustalenia, czy odwołująca utraciła zdolność do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu i czy nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, a w razie ustalenia niezdolności określenie, czy jest to niezdolność częściowa czy całkowita, ze szczególnym wskazaniem daty początkowej tej niezdolności oraz okresu jej trwania (postanowienie z dnia 22 kwietnia 2016 r. k. 15 a.s.).

W opinii z dnia 12 maja 2016r. biegły sądowy z zakresu chorób oczu dr n. med. R. S. podniósł, iż po zapoznaniu się z aktami sprawy i dokumentacją oraz po zbadaniu ubezpieczonej stwierdził: obniżenie ostrości wzroku obu oczu zwłaszcza oka lewego wynikające ze zmian degeneracyjnych siatkówki w przebiegu wysokiej krótkowzroczności. Ostrość wzroku oka prawego = 0,1-0,2 (niepełne) – korekcja nie poprawia, ostrość wzroku oka lewego = 0,01 – korekcja nie poprawia. Ostrość widzenia do bliży w oku lewym zniesiona, w oku prawym obniżona. W obydwu oczach biegły stwierdził stan po przebytej operacji zaćmy z wszczepieniem sztucznych soczewek, a na dnie oczu rozległe zmiany degeneracyjne z zanikiem częściowym siatkówki. W ocenie biegłego ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do wykonywania pracy z przyczyn okulistycznych. Stan ten powstał po lutym 2016 r. i ma charakter trwały (opinia biegłego sądowego z zakresu chorób oczu dr n. med. R. S. z dnia 12 maja 2016 r. k. 22 a.s.).

Staż pracy ubezpieczonej na dzień 10 sierpnia 2016r. wynosił: 16 lat, 9 miesięcy, 12 dni okresów składkowych oraz 2 lata, 9 miesięcy, 28 dni okresów nieskładkowych, czyli łącznie 19 lat, 7 miesięcy i 10 dni (pismo procesowe ZUS z dnia 17 sierpnia 2016r. wraz z załącznikiem z dnia 10 sierpnia 2016r. oraz pismo ZUS z dnia 20 lutego 2017r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, obejmującego przede wszystkim dowody z dokumentów, jak również dowody z opinii biegłego sądowego z zakresu chorób oczu.

W skład dokumentów zebranych w sprawie wchodziły przede wszystkim akta organu rentowego oraz dokumentacja medyczna M. G.. Dokumentacja medyczna przyczyniła się do ustalenia przez biegłego aktualnego stanu zdrowia ubezpieczonej oraz występujących u niej schorzeń, momentu ich powstania oraz charakteru, a także wpływu tych schorzeń na zdolność do pracy zgodnej z kwalifikacjami. Sąd nie znalazł podstaw do nieuwzględnienia wskazanych dokumentów, ponieważ ich wiarygodność nie budziła wątpliwości, szczególnie, że strony tych dokumentów nie kwestionowały.

Opinię biegłego sądowego z zakresu okulistyki Sąd uznał za rzetelną, gdyż została wydana w oparciu o obiektywne wyniki badań odwołującej, a wydający ją biegły jest specjalistą w dziedzinie chorób oczu, posiada bogatą wiedzę medyczną i wieloletnie doświadczenie zawodowe. Z tego względu jego opinia nie budzi wątpliwości i zastrzeżeń w zakresie określenia stanu zdrowia odwołującej M. G.. W związku z powyższym, w sytuacji kiedy strona nie zgłaszała zastrzeżeń do opinii biegłego, nie było podstaw, aby przedmiotową opinię biegłych dyskwalifikować.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 lutego 2016r., znak: (...) nie jest zasadne i zasługuje na oddalenie.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się wokół prawa M. G. do renty z tytułu niezdolności do pracy. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który powoływał się na stanowisko organów orzecznich, stan zdrowia ubezpieczonej nie pozwala na stwierdzenie, że jest ona niezdolna do pracy. Stanowisko to zakwestionowała ubezpieczona, która w treści odwołania oraz w trakcie procesu wskazywała na liczne dolegliwości zdrowotne oraz niemożności wykonywania pracy. Przedmiotem badania przez Sąd Okręgowy było więc ustalenie, czy ubezpieczona spełnia przesłanki konieczne do otrzymania ww. świadczenia rentowego.

Przechodząc do kwestii będącej przedmiotem sporu Sąd Okręgowy wskazuje, że przesłanki uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy zostały określone w art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. (t.j. Dz. U z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.) o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej ustawą emerytalną. Zgodnie z treścią tego przepisu renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,

3) niezdolność do pracy powstała w okresach składkowych wymienionych w ustawie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie zaś z treścią art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego powstaje z mocy samego prawa po spełnieniu przez uprawnionego wszystkich przesłanek jego nabycia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 listopada 2016 r. I UZ 42/16). Oznacza to, że przesłanki określone w art. 57 ust. 1 ustawy emerytalnej muszą w przypadku konkretnego wnioskodawcy zostać spełnione łącznie, aby mógł nabyć prawo do świadczenia rentowego.

Pierwszą z przesłanek uzyskania prawa do renty jest niezdolność do pracy. Niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu (art. 12 ustawy). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy) (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2004 roku, II UK 222/03).

Sąd Okręgowy do stwierdzenia zaistnienia powyższej okoliczności zasięgnął informacji specjalistycznych z zakresu medycyny. Sąd Okręgowy dopuścił w toku postępowania dowody z dokumentacji medycznej oraz opinię biegłego sądowego z zakresu chorób oczu.

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, a niezdolność ma charakter trwały. Stan ten powstał po roku 2016.

Samo jednak stwierdzenie niezdolności do pracy u odwołującej się nie jest wystarczające do nabycia przez nią prawa do świadczenia rentowego. Przepisy art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy emerytalnej zawierają kolejne warunki, które muszą zostać spełnione obok przesłanki niezdolności do pracy. Warunki te są ściśle związane z posiadaniem przez wnioskodawcę stosownych okresów składkowych i nieskładkowych oraz powstaniem niezdolności do pracy w trakcie ich trwania. Konieczność posiadania przez ubezpieczonego odpowiedniej ilości okresów składkowych i nieskładkowych wynika z tego, że renta z tytułu niezdolności do pracy nie jest świadczeniem o charakterze socjalnym na rzecz osób niezdolnych do pracy, pozostających bez związku z tytułem ubezpieczenia rentowego, ale jedną z form zabezpieczenia społecznego powiązaną z wymaganym okresem płacenia składek (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2016 r. I UK 424/15).

I tak, kolejna przesłanka konieczna dla przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, o której mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, wiąże się z treścią art. 58 ustawy. Wskazany przepis określa w ust. 1, że warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

1. 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
2. 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
3. 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
4. 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
5. 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej. Natomiast zgodnie z art. 57 ust. 4 ustawy emerytalnej przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

W niniejszej sprawie odwołująca się kwestionowała zastosowanie przez ZUS przepisu art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy jako jednej z przesłanek koniecznych do przyznania jej renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy, przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety oraz jeśli jest całkowicie niezdolny do pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższa przesłanka nie została przez M. G. spełniona, gdyż staż pracy ubezpieczonej wynosi łącznie 19 lat, 7 miesięcy i 10 dni, co oznacza, że do ubezpieczonej nie ma zastosowania art. 57 ust. 2 ustawy. Ubezpieczona co prawda legitymuje się stażem pracy w wymiarze przekraczającym okres 5 lat wynikający z art. 58 ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej, jednak okres ten nie przypada na dziesięciolecie poprzedzające powstanie trwałej niezdolności do prac. W okresie od 1 marca 2006r. do 29 lutego 2016r. ubezpieczona nie była zatrudniona.

Organ rentowy prawidłowo ustalił zatem, że odwołująca nie spełnia przesłanek do przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie M. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 lutego 2016 r. znak: (...), o czym orzekł w sentencji wyroku.